

NOVA DOBA

Licejska knjižnica
Dolžni iztis.

Ljubljana.

Stane celoletno 120 K, mesečno 10 K. — Oglasi za vsak mm
višine stolpca 1 K 20 v. Reklama med tekstom, osmrtnice in
zahvale 1 K 50 v. — Posamezna številka stane 1 K.Izhaja
vsak torek, četrtek in soboto.Uredništvo Strossmayerjeva ul. št. 1, I. nadst. Telefon št. 53.
Upravništvo Strossmayerjeva ul. št. 1, pritličje. Telefon št. 65.

Račun kr. pošnega čekovnega urada št. 10.066.

Gospodarski stiki.

Celje 23. jan.

Da opravičijo svojo nacionalno netaktnost, ki so jo zagrešili z obiskom nemškonačionalne slavnosti, dopovedujejo nekateri gospodje svetu, da moramo postati širokopotezni in da moramo zaradi gospodarskih stikov, ki jih imajo z Nemci naši trgovski in kapitalistični krogi, iskati z njimi tudi družabnih stikov.

Tiste gospode vprašamo samo eno: ali niso imeli in nimajo še danes celjski nemški trgovci veliko tesnejših gospodarskih stikov z našim slovenskim ljudstvom nego jih imajo z Nemci naši kapitalisti? Ali niso celjski nemški trgovci baš radi teh tesnih gospodarskih razmer skoro vsi obogateli? Pa ste kedaj slišali ali videli, da je kateri njih pozabil na svoj narodni ponos, ali recimo bolj na svojo nacionalno nestrpnost in prišel na kakšno še tako nedolžno slovensko prireditel? Samo da je kateri poskusil kaj takšnega, ves nemški Izrael bi bil po koncu in kakor gobavca bi ga bili izločili iz svoje sredine in v svoji nacionalni strasti bi ga bili gospodarsko in moralno uničili. Nasprotno so oni porabili vpliv, ki jim ga je dal iz gospodarskih stikov s slovenskim ljudstvom pridobljeni kapital, v ta namen, da so si gospodarsko in moralno zaslužili narod, ki jim je s svojimi gospodarskimi stiki z njimi pripomogel do veljave.

Zadnji smo, ki bi se vneli za to, da postavimo kitajski zid med sebe in Nemce, ki so naši državljani in so meščani. Smo zadnji, ki bi govorili besedo takemu sovraštvi do sodržavljancev druge narodnosti, ki gre za njih uničenje. Nimamo celo nič proti gojenju zasebnih družabnih stikov z njimi, dokler isti ne prekoračijo meje, ki tangira našo narodno čast. Odločno pa se zavarujemo proti jezuitskemu zavijanju, ki hoče celo dokazati, da zaradi gospodarskih stikov morajo naši ljudje hoditi na nemške slavnosti, katerim navzočnost vesoljnega nemškega Izraela Spodnje Štajerske da izrazito nemško-nacionalni značaj.

Če si oni domišljajo, da so takšna gospodarska potenca v naši državi, da bi morali mi pred njimi na trebuhu ležati, potem ni naša naloga, da se temu pojmovanju še mi akomodiramo in jih podkrepimo v njih mišljenju.

(K današnji premijeri v mestnem gledališču.)

Oče.

Žalozna v 3 dejanjih. Spisal: Aug. Strindberg. Režiser: Valo Bratina.

Osebe:

Ritmojster — Bratina
Lavra, njeg. žena — dr. Kalanova
Berta, njiju hči — Vorbachova
Dr. Oestermark — Pfeifer
Pastor — Lipovšek
Nöjd — Krefl
Ordonanc — Kladnik

Vsebina:

(Prvo dejanje.) Večer. Stanovalna soba. V Ritmojstrove hiši vladajo neznanje in razmere. Poleg g. Lavre se nahaja v hiši tudi Ritmojstrove dojlja Margareta, ki pa občuje z njim, kakor da je še vedno njen varovanček. Vrh tega pa si je pustil naprtiti od Pastora, svojega svaka še staro taščo. Ta triperesna detelja upliva kvarno na Bertino vzgojo in Ritmojster je ukrenil vse potrebno, da odide Berta v mesto, kjer naj bi se v penzionatu nekega svobodomislaenca izobrazila za učiteljico. Toda Lavra se neče pod

podkrepljanje njihove domišljavosti pa je brezdvomno postopanje ljudi, ki menijo, da morajo zaradi gospodarskih stikov z njimi posecati nemškonačionalne slavnosti.

Za tokrat naša zadnja beseda!

Dogodki v Beogradu.

Na krsto vojvode Mišiča so položili vence: Regent Aleksander, francoska ploščo z zlato palmo in francosko trobojnico z napisom »Francija vojvodi Mišiču«, prebivalstvo iz zasedenega ozemlja z napisom »Svojemu vojskovodji — neosvobojena Hrvatska-Slavonija, Istra in Slovenija«, častniki generalnega štaba, vojska in mornarica, ruska vojska, konstituanta, vlada in gojenci vojne akademije ter nešteto drugih korporacij.

Pogreb vojvode Mišiča. Dne 22. t. m. se je vršil pogreb. Že rano v jutro se je zbralo ogromno občinstva v žalujočem Beogradu, da vidi in spremlja svojega junaka na zadnji poti. Trgovine so bile zaprte, promet ustavljen. Sprevod se je počel ob 10. dopoldne iz Oficirskega doma, odkoder so odnesli krsto ministri in generali. Razvrstitev je bila sledeča: Križ, žito, voz z vencem, 6 oficirjev z vojaškimi odlikovanji vojvode, 2 eskadrona konjenice, gojenci vojne akademije, glasba kralj. garde, pevska društva, šole, timoški episkop in duhovništvo, lafeta s truplom pokojnika in njegova rodbina. Za isto prestolonaslednik regent Aleksander v spremstvu pobočnikov, ministri, diplomatski zbor, invalidni oficirji, predstavniki skupščine, uradništvo ministrstva, zastopniki beograjske občine, pokrajinskih prestolic, odposlanstva društev, organizacij ter nepregledna množica ljudstva, konečno še oddelki vojne in mornarice. Po obredih v cerkvi, ki jih je vršil patrijarh Dimitrije, je vojni minister Branko Jovanović opisal življenje in delo pokojnika. Predsednik konstituante dr. Ribar imel je govor, ki je naredil globok utis, po katerem je zaoril trikratno presunljivo klic »Slava mu!« Iz cerkve so odnesli truplo načelniki generalnega štaba ter ministri dr. Kukovec in dr. Krizman in poslanec Tomljenović. Žalnemu spremstvu se je pri cerkvi pridružila kneginja Jelena. Ob grobu so se poslovili od pokojnika predsednik invalidskega udruženja, major Mijorad Stefanović, general Gjoka Gjorgjevič in

nobenim pogojem ločiti od hčerke. Posledica tega je neusmiljen boj, katerega vadi Ritmojster z nervozno razdraženostjo, Lavra pa s hladnokrvnim prevdarkom in trdno zavestjo v zmago. Berta pa stoji sredi tega ljutega boja med očetom in materjo vsa nesrečna in obupana, ker ne more pomagati. V novodošem zdravniku dr. Oestermarku najde Lavra svojega dobrega zaveznika, kateremu s hinavskimi solzami v očeh toži o žalostnem duševnem stanju svojega moža. Ona pa sistematično vkaplja vedno novega strupa njegovi razboleli domišljiji. Slučaj, ki se je dogodil med služinčadjo ga privede na misel, da noben mož ne more vedeti, če je res oče svojega otroka. Lavra se tega oprime in vcepi razjedajočih dvomov v njegovo trpečo dušo. On ni samo oficir, temveč tudi pomemben naravoslovec. Že dva meseca mu pošla ne dostavi nobenih pisem niti iz Pariza naročenih knjig, ki jih potrebuje pri svojem znanstvenem delu. Po hudem konfliktu z Lavro ukaže napreči sani in in se odpelje v mesto na poizvedovanje.

(Drugo dejanje.) Ista soba. Ista večer. Polnoč. Končno se je Ritmojster

polkovni inženjer Izakovič, njegov intimni šolski prijatelj. Sprevod je končal ob 13 in pol uri. V grob je legel največji junak naše mlade, vjedinjene domovine: »Večnaja mu pamjat!«

Za razveljavljenje mandatov.

Odbor za izpremembo poslovnika je svoje delo končal. Vršila se je ob enem razprava o predlogu zemljoradnikov, po katerem bi se naj vsem poslancem, ki so bili izvoljeni 28. novembra, pa do danes niso prišli v konstituanto, odvzeli mandati.

Prisega ostane.

V poslovniskem odboru se je na seji 22. tm. sklenilo na podlagi odločne izjave demokratov, da se prisega, kakor jo določa člen 8, ne izpremeni. Zemljoradnik Rajer je tudi izjavil soglasno, da se prisega ne sme izpremeniti, povdarjal je odločno zvestobo jugoslovanskega kmeta do edinstvene države in kralja ter razkrinal zahrbtno pečetje klerikalcev, ki agitirajo proti kmetom in demokratom, češ, da so »prodali Slovenijo Srbom.« Pri glasovanju je oddal 14 članov odbora svoje glasove proti vsaki izpremembi prisege. Soc. dem. Brkič se je izrazil za spremembo iz načelnih razlogov. Oba muslimanska člana pa sta se pred glasovanjem odstranila, ne da bi se izjavila za ali proti izpremembi.

Našim klerikalcem! Beograjska »Pravda« prinaša članek Marka P. Demoviča, ki pravi: »Da takoj končam z brati Slovenci! Treba je, da vedo slovenski separatisti, da za sistem avstrijskih avtonomij, s katerimi bi oni radi prikrili svojo protidržavno politiko, mi ne smemo dati kosti niti enega Šumadinca. Še več: Ako so oni zares tolažili volje večine bratov Slovencev, česar mi absolutno ne verjamemo, jim bomo mi bratsko pomagali, da vstvarijo svojo državo, ali naj nikar ne mislijo, da moremo mi njim na ljubo metati peklenske stroje v obliki avstrijskih plemenskih avtonomij v temelje naše države.«

Novi finančni minister.

Kakor poročajo »Novosti« je Demokratski klub v svoji seji dne 22. tm. določil za finančnega ministra Vojo Marinkovića.

Vsak Jugoslovan mora biti član »Jugoslovanske Matice«

vrnil iz mesta. Njegov dvom glede očetovstva do Berte postaja vedno bolj fiksna ideja. Govori o tem z dr. Oestermarkom in kmalu spozna, da ga je Lavra že pridobila na svojo stran in ponosno odkloni vsako pojasnjevanje četudi je zdravnik pripravljen poslušati obe stranki. Nato se začne zadnja odločilna borba med obema zakoncema. Ritmojster je iz pisem, ki jih je prejel v mestu na pošti zvedel, da je Lavra prestregala njegovo korespondenco in tako ukinila zvezo s knjigotržci, ter tako uničila rezultat njegovega znanstvenega dela. Nadalje tudi ve, da je odvrnila vse njegove prejšnje prijatelje od njega in sicer na ta način, da je trosila v svet vesti o njegovi blaznosti. Vkljub temu ji ponudi mir, le dvomov glede Bertinega rojstva naj ga oprosti. Prosi usmiljenja, sočutja, milosti, ker tako ne more dalje živeti! — Vse nič ne pomaga: »Opravil si svojo dolžnost, kot žalibog potreben oče, ne potrebujemo te več, sedaj lahko greš, sedaj moraš iti.« Na podlagi njegovega svojega časnega pisma zdravniku, kjer govori o svoji blaznosti ga hoče Lavra staviti pod varstvo in živeti od njegove penzije. Ritmojster zagradi gorečo sve-

Stoletnica rojstva Blaža Kocena.

Včera, dne 24. januarja je minulo sto let, odkar se je rodil v Hotunjah župnijske in občine Ponikva ob juž. žel. slavni slovenski učenjak in dosedaj neprekosljivi kartograf in zemljepisec Blaž Kocen. Njegov atlant, ki ga je izdal v sedemdesetih letih, je bil prvi te vrste v prejšnji avstro-ogrski monarhiji. Določil so bili v rabi le tuji proizvodi, ki so pa imeli razne nedostatke. Vse te pomanjkljivosti so bile odpravljene v Kocenovem atlantu, čegar posebno vrednost izpričuje tudi to, da je dosegel nad petintrideset bistveno neizpremenjenih izdaj. Kocenov atlant so vpeljali v šole pred približno štiri-desetimi leti in ga pozna v tej ali oni izdaji vsak inteligent, vsak dijak. Vsled bolehanja na tuberkulozi je umrl Kocen 30. maja 1871. Pokopali so ga na pokopališču v Hernalisu. Lepe proslave in spomeniki v Hernalisu delujejo in učenjak svoje življenje. S svojimi, do danes neprekosljivimi zemljevidi in zemljepisi si je pridobil neveljnih zaslug.

Ponkvojlani pa smejo biti ponosni, da se je tu rodil učenjak kot tretji izmed slavne ponkovske trojice: Jurij Zelenko — A. M. Slomšek — Blaž Kocen. — V trajen spomin so mu tudi vzdali leta 1898. na pročelni strani novega šol. poslopja spominsko ploščo poleg Slomškove in jo slovesno odkrili. — Ker bo leto 30. maja tudi petdeset-letnica njegove smrti, se vrši v poletju slavnost ter se mu bodo vzdali in odkrili spominska plošča tudi na njegovi rojstni koči v Hotunjah.

Politične vesti.

Reka. Politični boji v mestu so postali zelo ostri. Nekateri meščani so v vladni palači ostro protestirali proti kršitvi javnega reda. Vlada je zahtevala, da pridejo na Reko karabinierji italijanske vojske, ki vzdržujejo sedaj red in mir.

Grška. V parlamentu se bo vršila volitev predsednika grškega parlamenta. Poučeni krogi zatrjujejo, da bo prodrli vladni kandidat z veliko večino.

Protest Rečanov, ki se nahajajo izven mesta v Jugoslaviji, se je vršil dne 21. tm. v Zagrebu. Navzoči so brez določka narodnosti. Ostro protestirali proti nakani, da bi se izvršile volitve v konstituanto, predno se vsem poda-

tilko in jo vrže za Lavro.

(Tretje dejanje.) Ista soba. Drugi dan zvečer. Zgoraj je slišati Ritmojstrove hiše semintja in ropoče z žago. Lavra se je že polastila vodstva v hiši. Dasiravno dr. Oestermark o Ritmojstrove blaznosti še ni popolnoma prepričan, misli vendar, da bi bilo za vse boljše če bi se ga radi dogodka z lučjo proglašilo rajši blaznim kakor pa delinkventom. Dojlja ima nalogo obleči Ritmojstrove prisilni jopič. Ritmojster se pojavi in sicer s simpotimi resnične blaznosti. Svoji hčeri preti celo z revolverjem Dojlja mu odvzame revolver in ga z zvijačo spravi v prisilni jopič, kar zavezani Ritmojster šele tedaj, ko je že zvezan in brez moči, ker ga je bila uspavala v otroške spomine. Lavra se bliža kot zmagovalka in izjavi, da so Ritmojstrove dvomi glede njegovega očetovstva popolnoma neutemeljeni. Razburkanost nesrečnega preide v mehkejša razpoloženja dokler končno ne podleže mrtvoudu. Na Pastorjevo vprašanje če je mrtev odgovori zdravnik: »Ne še se lahko zbudovi, ampak kakšen se zbudovi, tega ne vemo?« In Lavra triumfira, ko zagleda Berto: »Moj otrok, moj lastni otrok!«

nikom nove države omogoči vrnitev v Reko in predno se vsem reškim beguncem ne garantira osebna svoboda.

Proti združitvi Avstrije z Nemčijo se je odločno izrekel angleški poslanik na Dunaju Lindlay. Obsoja resno vsak tak poskus, ker bi le škodoval Nemčiji in ji onemogočil naklonjenost zaveznikov. — V antantnih krogih smatrajo za najboljši način rešitve avstrijskega vprašanja, da antanta prevzame upravo Avstrije. Tudi hoče antanta nasledstvene države prisiliti, da pomagajo sanirati Avstrijo.

V italijanski socijalistični stranki je na kongresu v Livornu prišlo do razkopa. Pri glasovanju so dobili komunisti 58.783, unitarci in centrumaši pa 112.226 glasov. Komunisti ustanove svojo stranko. Sedež bo v Turinu.

Radi velezdaje in motenja javnega miru so obtoženi nemški poslanci v češkoslovaškem parlamentu dr. Pruner, Matzner in dr. Berana. Višje deželno sodišče v Brnu zahteva njih izročitev.

EM. LILEK.

Razmotrivanja o aktualnih državnih in ustavnih vprašanjih.

(Dalje.)

Že tedanji angleški parlament je imel pravico, da dovoljuje pobiranje davkov in da sodeluje pri zakonodavstvu. L. 1376 si je izvojeval tudi pravico, da obtoži ministre (impeachment) in da jih sam sodi. Eno leto pozneje se imenuje prvokrat predsednik dolnje hiše z nazivom »speaker« (govornik), ki govori v imenu vseh »commons« h kralju in lordski hiši.

Ureditev, ki jo je dobil angleški parlament v XIV. stoletju za kralja Eduarda III., je ostala v glavnem netaknjena vse do l. 1832. Ker pa se je takrat izkazalo, da je komaj $\frac{1}{5}$ članov doljne zbornice izvoljena po svobodni volji volilcev, da je 150 aristokratov razpolagalo z nad polovico vseh zastopniških mandatov, da so imeli že propadli graditvi (rotten boroughs) volilno pravico, celo eno naselje od 5 ubogih, pa tudi eden park, velika trgovska mesta z 900.000 prebivalci pa ne, se je reformirala l. 1832 prvokrat zastarela volilna pravica v tej smeri, da so izgubila propadla mesta svojo volilno pravico, a dobila so jo mesto njihova trgovska in industrijska mesta; obenem se je podvojilo število volilcev. V tej smeri se je dalje reformirala poslanska zbornica za Disraelovega (1874 — 1880.) in Gladstonovega drugega ministrstva (1881 — 1885). Leta 1885 se je uknila stara razdelitev volilcev po grofijah, mestih in gradovih, a mesto tega so bili stvorjeni volilni okraji s 50.000 prebivalci za enega zastopnika. Na temelju tega volilnega ključa ima danes Angleška 07 milj. volilcev, od katerih je večina delavskega stanu. In tako se je Angleška s temi volilnimi reformami od l. 1832 naprej preustrojila iz aristokratske oligarhije v demokratsko republiko z monarhom na čelu, ker glavno politično vodstvo ima sedaj demokratizovana dolnja zbornica, a kralj samo reprezentativno ulogo, ako nima izvenrednih sposobnosti. Kako dolgo bode še lordska hiša obdržala svoj privilegovani položaj, je še samo vprašanje kratkega časa.

Slično kakor na Angleškem se je razvijal državni zbor na Ogrskem. V »zlati buji« iz l. 1222 se je moral kralj Andreja II. plemiškim ustašem obvezati, da bo vsako leto na dan sv. Štefana sklical državni zbor v Stolni Belgrad; obenem je moral dovoliti plemičem, da more v njem vsak izmed njih prijaviti svoje pritožbe. Za kralja Bele IV. (1235—1270) se je l. 1267 sklenilo, da imata razven prelatov in baronov priti na zborovanje tudi po dva plemiča iz vsakega komitata (županije). Kralj Sigismund (1387—1437) je skliceval na zbor tudi zastopnike mest, da bi pri njih imel zaslonbo proti magnatom. L. 1402 so bili v državnem zboru v Požunu poleg prelatov, baronov in plemičev prvokrat tudi zastopniki kr. svobodnih mest. S tem se je prokrčila pot poznejši razdelitvi parlamenta v dve zbornici (tabulae): zbornico magnatov (prelati in državni baroni) in v stanovsko zbornico (status et ordines), sestoječo iz zastopnikov nižjega plemstva in kraljevskih svobodnih

mest. Uzakonila se je ta razdelitev, ko je bil kronan kralj Matija II. (1608—1619). Za revolucije l. 1848 se je preustrojila stanovska tabula v reprezentativno skupščino, ko se je volilna pravica razširila. Obenem se je odredilo, da se ima državni zbor zopet sklicavati vsako leto, in sicer v Pešti.

Drugačen kakor na Angleškem in Ogrskem bil je razvitek zakonodajne skupščine na Francoskem. Ko se je francoski kralj Filip IV. (1280—1314) sprl z imperijalističnim papežem Bonifacijem VIII., je sklical l. 1302 v državni zbor razven duhovnikov in plemičev tudi zastopnike mest, da bi v njih našel svojo glavno oporo v borbi proti papežu. In tako so se tega leta prvokrat sestali francoski generalni stanovi (états généraux), sestoječi iz gori omenjenih treh stanov (clergé, noblesse, bourgeoisie). Ti stanovi so bili od vlade poklicani samo do l. 1614; od tega časa pa do l. 1789 se je vladalo brez njih. Ko pa je vlada zaradi nepovoljnega finančnega stanja bila v veliki zadregi, jih je zopet sklicala na zborovanje, odredivši tretjemu stanu krog 600, duhovniškemu in plemiškemu stanu po 300 zastopnikov. Ti so se zbrali 5. maja 1789 v Versailles-u, takratni prestolnici francoskih kraljev. Poslanci tretjega stanu (tiers état) so takoj zahtevali skupno posvetovanje in glasovanje po glava, a ne po stanovih, kakor je bil poprej običaj. Ker so se tej zahtevi protivili odposlanci prvega in drugega stanu, so se 17. junija sami proglasili za ustavotvorno narodno skupščino (assemblée nationale constituante), trdeč po opatu Siéyès-u, da so oni pravi zastopniki naroda, ker predstavljajo krog 90% celokupnega prebivalstva. Poslanci duhovniškega in plemiškega stanu, pa tudi ne vlada in ne kralj, niso hoteli iz početka opustiti starega načina ločenega posvetovanja in glasovanja po stanovih v treh domih, ali konečno so se morali vendar udati, in tako je prišlo 27. junija 1789 do fuzije vseh treh stanov v eno zbornico. Tako so Francozi za svoje velike revolucije l. 1789 prvi od evropskih narodov preustrojili svoj stanovski trodomni državni zbor v narodno enodomsko skupščino, ki se je držala samo do direktorijalne vlade l. 1795. V njihovi konstituantni so se pri izdelovanju ustave za zakonodajno skupščino ostro borili pristaši Montesquieu-a, ki so bili za dvodomski zbor, s pristaši Rousseau-a, branitelji enodomega sistema. Zmagali so poslednji. Lepo je branil grof Lally-Tolendal, poročevalec ustavnega odbora, na seji 31. avgusta 1789 dvodomni sistem proti vsemogočnosti enodome skupščine z razlogi, ki imajo še dandanes svojo veljavo: »Edinstvo, urnost in gibčnost so potrebne lastnosti izvršilne preudarjenosti, umereni tempo in stalnost pa zakonodajne oblasti. Ena edina zbornica se da lahko zanesti od dobrega govornika, zapeljati od njegovih napačnih logičnih sklepov in zavesti od divje strasti k prenagleni odločbi. Čim številnejša je skupščina, tim večje so nevarnosti. Ako pa ste dve zbornici, bo prva bolj previdna pri svojih sklepih, ker ve, da bodo preizkušani od druge zbornice; ta pa se ne bo upala, zavreči kakšen sklep prve, ako vidi, da je pameten in upravičen, in ako ga odobrava javno mnenje. Ena edina zbornica pa se nikdar ne bo čutila vezane po svojih lastnih sklepih. Potem pa bo celó ustava v nevarnosti, ker bo izpostavljena nestalnosti, prevrtljivosti in vsem človeškim strastem. Če pa ne bo stalnih zakonov, bo prišel ves narod pod najsrmatnejše suženjstvo, namreč v to, da bo večina podvržena gospodstvu razuzdane peščice kričačev in častihlepni nezadovoljnežev.«

(Dalje sledi.)

Mariborsko pismo.

(Gledališče, umetniška razstava, kino).

Maribor, 20. jan. 1921.

Zadnjič sem se dotaknil našega gledališča. Dovolite, gospod urednik, da povem o njem še par besed. Naše gledališče ima poleg svoje visoke kulturne poslanice tu ob meji še tudi drugo, težavnejšo nalogo. Imeli smo poprej desetletja nemško gledališče, ki je ustvarilo to kulturno ozračje, v

katerem živi še danes večina Mariborčanov. So to večinoma naši ljudje, ki pa nam jih je nemška kultura odtujila. Mnogo njih nas gleda še sovražno in se dosledno izogibajo vsaki naši prireditvi. Večina pa se je sprijaznila z novimi razmerami, vendar pa po svoji vzgoji težko sledi našemu duševnemu življenju. Obiskovali so samo nemško ljudsko, meščansko ali trgovsko in srednjo šolo, čitali nemške časopise, poslušali nemška predavanja, govore itd. Oni pa žele bližje spoznati jugoslovansko kulturo, želijo v njej živeti in tu bi jim ravno gledališče lahko najbolj ustreglo.

In ravno v Mariboru bi to prepotrebno asimilacijo z lahkoto vršili. Imamo v slovenskih rokah dnevnik »Marburger Zeitung«, ki ga čita vsak teh Mariborčanov. V njem bi morali stalno poročati o našem gledališču, predstavah, objavljati vsebino istih, poročati o dotičnih pisateljih, kulturnem ozadju iger, sploh o jugoslovanski in slovanski umetnosti in umetnikih. S tem bi svojim nemško vzgojenim državljanom olajšali razumevanje predstav, vzbujali zanimanje, spoštovanje in ljubezen do naše visoke kulture, o kateri so doslej slišali samo psovke. To bi bil obenem najboljši in najtrdnější most med nami in onimi tisočermi, ki so nam jih nasilno odtujili.

Gotovo se vam zdi ta predlog samoočebni umljiv, pa »Marburger Zeitung«, ki jo izdaja slovenska »Mariborska Tiskarna«, ni prinesla doslej o našem gledališču niti besede. Vzrok je baje ta, ker daje ravnatelj Nučič svoje letake in list »Zrnje« tiskati v klerikalni Cirilovi tiskarni, čeprav ima gledališče komaj par odstotkov klerikalnih obiskovalcev. Nučič pravi, da je Cirilova tiskarna mnogo cenejša, gotovo pa bi se lahko vodstvo gledališča in »Mariborske Tiskarne« tudi glede cen pogodilo in s tem zamašilo velik kulturni nedostatek v Mariboru.*

* Zanimivo je tudi, da smo nameravali v »N. D.« prinašati kratka poročila o mariborskih gledaliških predstavah ter smo prosili g. ravnatelja Nučiča, naj da našemu poročevalcu legitimacijo za prost vstop k predstavam. G. ravnatelj nas ni smatral vrednim odgovora. Op. ur.

Kot zanimivost naj še navedem, da sedita v uredništvu »Marburger Zeitung« dva Nemca in upokojen avstrijski general, ki je bil rojen kot Hrvat. In tako se je pred kratkim zgodilo, da sta si »Tabor« in »Marburger Zeitung«, ki ju izdaja ista tiskarna in priletita istočasno iz skupnega stroja, hudo zlasala radi osnovnega državnega vprašanja.

V prostorih gledališča smo imeli meseca decembra prvo umetniško razstavo v Mariboru. Tudi to je bil eminentno važen kulturni dogodek in toliko pomembnejši, ker smo ga priredili skupno z Nemci. Razstavili so večinoma začetniki-domačini in bilo je morda prav, da se razstave niso udeležili tudi naši mojstri iz Ljubljane. Umetniška razstava zahteva za svoj uspeh že večjo kulturno stopnjo, zlasti tudi primerno umetniško vzgojo. Kdor se ni vsaj malo bližje pečal s slikarsko umetnostjo in nima velike ljubezni do lepote, tega razstava dolgočasi.

Naša razstava pa je pokazala zlasti v začetku nenavadno veliko zanimanje med občinstvom. Mogoče je bila to večinoma radovednost radi novosti. Bila pa je velika napaka vodstva, ki ni tega zanimanja takoj vzgojno izrabilo. Prireditelji so razstavo sicer z lepimi, visoko donečimi besedami otvorili, niso pa istočasno preskrbeli, da bi to radovedno občinstvo tudi kdo posvetil v globine in tajno lepoto upodabljaljoče umetnosti ter razložil uspehe naših priznanih umetnikov. Potem se-le bi imelo zanimanje občinstva podlago, bilo bi trajno in uspeh prihodnje razstave bi bil večji. Takrat pa bo seve treba pokazati v Mariboru tudi umetnine naših resničnih umetnikov in izločiti poskuse, ki spadajo še na šolsko razstavo.

Iz te strani je bila torej prireditelju pomanjkljiva. Saj vodstvo ni poskrbelo niti za strokovnjaške kritiko ali poročilo o razstavljenih delih. Ampak glavno je, da smo enkrat začeli tudi na tem polju, napake pa bodo popravili drugi.

Odločno pa moramo grajati prireditelje, da so nam to lepo prireditelju oskrneli s tem, da so nam prvič vtihotapili iz pozabljenja v javno življenje in

celo na sveto kulturno pozorišče nemčurje in avstrijakante, škofa Miho Napotnika, ki nam je zagrenil s svojo navzočnostjo svečano otvoritev in celo srbofoba dr. Tomiška, kateremu vendar ne moremo nikdar pozabiti in odpuščati njegovih »raubarskih« povesti, ki jih je pisal med vojno za netenje sovraštva proti srbskemu »zmaiu« naši mladini. S te strani je bila prireditelju naravnost odbijajoča kopija avstro-birokratskih oficijelnih svečanosti. Naj zadostuje, da to brez nadaljnega granjanja pribijemo.

Važne kulturne institucije so postale v mestih zadnji čas kinematografi. Tudi v Mariboru bi lahko bili. Imamo dva bioskopa, eden je celo mestni, ki je dobil lani slov. vodstvo. Bioskopi so postali skoro edino zabavno zatoščišče srednjih in nižjih slojev, katerim je gledališče predrago, elitne prireditve sploh nedostopne. Nadomeščajo tudi predmestna plesišča in druge dvoimljive zabave. To privlačno silo bioskopov bi lahko imenitno izrabili v kulturno-prosvetne svrhe. Drugod so to že videli. Države skušajo tisočere bioskope, ki so se po mestih razpasli kakor gobe, podržaviti ali na drug način na nje upivati, da čelijo pogubnemu vplivu denarnih špekulantov. Pripravljajo primerne filme za mladino, podučne iz zdravstva, higijene, industrije, znanstva, umetnosti itd.

Marsikdo po krivici omalovažuje bioskope. Ko je bival med vojno profesor Masaryk v Petrogradu, je skoro vsak dan zahajal v bioskope, in tam opazoval ljudstvo, da vidi učinke tega modernega sredstva za predstavljanje življenjskih istinitosti in fantazij, ki jih gledališki oder ne more nuditi. Bilo bi torej pogrešno, če bi puščali mlado pažnjo v nemar, ker bi bioskopi lahko vsem slojem naroda ob izločitvi špekulativnega materijala nudili izvanreden užitek in obenem poduk. Ne vem boljšega sredstva za vzgojo mladine, kot primerne predstave v bioskopu. Žal nam pa nudijo naši bioskopi samo detektivska rokovnjaštva in velikomestne budalosti zagrebških ter dunajskih filmskih tvornic. Človeku je res težko, ko čita, kakšne krasne stvari predvajajo drugod iz ameriških, nordijskih in drugih svetovnih tvornic, ki nudijo s svojimi umetniškimi slikami iz narave resničen, blagodejni užitek ter obenem vlivajo s svojim zdravim ameriškanskim duhom v mlade duše veselje do dela in krepkega življenja. Tudi v Pragi predvajajo v bioskopih takšne svetovne filme, celo romane Tolstoja in Dostojevskega, samo k nam ne zaide nikdar nič poštenega. Tu bi imelo n. pr. hvaležno polje ljubljansko poverjenišvo za pr. sveto.

Mariborske novice.

Vladni komisar dr. Poljanec je prevzel posle mestnega magistrata in namerava, čim se reši vprašanje mestnega sosveta, takoj sklicati prvo občinsko sosvetno sejo.

Ministrstvo za obnovo je osnovalo v Mariboru posebno komisijo za prevzemanje tovornih avtomobilov za Črnogoro.

Živinska stariša. Brivec Apačnik je stanoval pri vdovi Kramaršič in imel z njo razmerje. L. 1919 je Kramaršič povila otroka. Ker pa je imela že odrasle hčerke, je bil otrok obema na poti. Zato sta stopila v zvezo s prošlulo babico, ki je v navzočnosti zverinskih starišev otroka polila s špiritom in ga zažgala. Dobila je 1000 K nagrade. Pozneje pa sta se Kramaršič in Apačnik sporekla in Apačnik se je od nje odselil, »za spomin« pa vzel njeno uro in verižico. Te dni je vdova poslala eno svojih hčerk k njemu po te stvari. Apačnik pa jo je pretepel in vrgel na cesto. V jezi je šlo dekle na policijo, naznanilo Apačnika, pri tem pa razkrilo tudi pred meseci izvršeni zločin. Vse tri krivce so zaprli in izročili sodišču.

Nič jih ne vleče! Kakor izvemo, je dosedaj v Mariboru optiralo komaj kakih 40 Nemcev za Nemško Avstrijo, vsi drugi pa so tiho. Med temi, ki hočejo oditi, so dr. Mravlagg, vinotržec Pugel in arhitekt Friedrigger ter bivši avstrijski častniki. Izmed nemških trgovcev in obrtnikov se pa dosedaj ni nikdo oglašil v »obljubljeno deželo«; ostanejo pač rajši siti v »jugoslovanski sužnosti«.

Narodnosocialno viničarsko organizacijo so osnovali v nedeljo 23. tm. v Mariboru.

Razpis služb. Za mariborsko podružnico Dopisnega urada deželne vlade za Slovenijo se razpisuje dvoje mest pogodbenih urednikov s prejemki X. oziroma XI. činovnega razreda državih uradnikov. Predpogoji za namestitvev so: Vsaj srednješolska izobrazba ali tej odgovarjajoča splošna izobrazba, popolno znanje slovenskega in nemškega jezika ter slovenske in nemške stenografije (spretnost 50 do 60 besed na minuto). Kandidatje ki poznajo še druge jezike, so eventualno večji strojepisju in imajo splošno politično orijentacijo, imajo prednost. Ustne ali pismene prijave je nasloviti do 5. febr. tl. na mariborsko podružnico Dopisnega urada (poštno poslopje) Maribor, oziroma na dopisni urad v Ljubljani (vladna palača, pritličje).

Ptujske novice.

Novo ceste. Ustrezajoč prošnjam občin in ljudstva nameravajo se v prihodnjih letih sledeče občinske ceste zgraditi za okrajne in sicer: od Spuhlje na Podvince, od Moškanjc na Muretince, od Št. Lovrenca na Drp. skozi Cirkovce na Rače v zvezi na Maribor, od G. Pristave po Dravinjski dolini do Ptujske gore, in od Školj na Mostečno. Nekatere ceste so se že začele lasko leto in poprej graditi ter se bo delo letos nadaljevalo. Zaprošila se je državna pomoč pri deželni vladi, ki bo gotovo tudi nove cestne gradbe, ki so za prebivalstvo zelo važne, subvencionirala.

Preložitev gorskih cest v serpentine. Vsakemu, ki se je kedaj vozil po okrajni cesti iz Ptuj v Rogatec, je znano, kako težko je prevozil in prehodil strmi breg pri Ptujski gori. V deževju je komaj prevozen, sicer pa zelo nevaren za voznike in se je že zgodilo mnogo nesreč. Že pod prejšnjim režimom v Avstriji se je začela nova cesta čez ta breg v serpentinah graditi, pa seveda zelo malo. Želji prebivalstva se hoče sedaj ugoditi ter izpejlati ceste vsaj do stare ceste nazaj, in pozneje pa odtod naprej na vrh. Za ta mali kos preložitve je določenih 200.000, od katerih plača okrajni zastop ptujski 100.000 K, drugo polovico pa prispeva država. Kmetovalci, ki vozijo po tej zelo prometni cesti, bodo v lastnem interesu pripomogli, da se delo čimprej izvrši, posebno ker se bo potrebovalo mnogo voznikov in delavcev; kajti le s skupnim naporom bo de mogoče tako veliko delo, kakor je preložitev takšne strme ceste v serpentine, dogotoviti.

Mostovi v popravilu. Ptujski okraj ima mnogo mostov, lesenih in betoniranih, posebno na Pesnici, Dravi in Dravinji. V letošnjem letu se nameravajo popraviti sledeči leseni mostovi: dravski most na Borlu in dva dravinjska mosta, eden v Št. Vidu in drugi pri Ptujski gori. Za te mostove se je poprej pod Ornigovo oblastjo malo storilo in skorej bi bil promet s težkimi tovari po teh nemogoč. Za to je nujna potreba, da se popravijo. Proračunano je za popravilo pol milijona kron, če bo zadostovalo. Navadno pa se proračun ne vjema, ker se šele tedaj pokaže, ko se most razdre, kakšne poškodbe ima, in te so navažno vedno večje, kakor se je od začetka mislilo. Zaprošilo se je pri deželni vladi za pomoč in prispevke, ker okraj sam le težko zmora tako visoka bremena.

Celjske novice.

Mestno gledališče Celje. Danes v torek, dne 25. jan. premijera Strindbergove Zalogre Oče. Začetek ob 19 1/2. Konec okrog 22 in pol.

Ginljivo skromnost glede shodičev in še ginljivejšo skrb za zdravje našega urednika razodevajo gg. celjski narodni socialci v »Novi Pravi«. To ga je tako globoko pretreslo, da preišljuje, ali ne bi sledil Othelovemu nasvetu Ofeliji . . .

Osebnostna vest. Kot pomočnica obrtnemu nadzorniku v Celju v činu tajnika III. razr. je imenovana gospa Uršula Katauer.

»Distriktsaržt dr. Schwischay« v Štoreh ima drznost, da daje svoje izvide na listkih s popolnoma nemško svojo firmo celo slovenskim društvom.

Kaj ko bi ga oblasti povprašale, če se mu zdi, da je kot distriktni zdravnik nastavljen od Avstrije?!

V Celjski javni bolnišnici, na izolirnem oddelku, je, kakor smo doznali 19 slučajev koz. Bolezen se po celem okolišu nevarno širi!

Celjski okrožni klub dobrovoljcev je izvolil za načelnika dr. L. Mastnaka.

Za dljaško kuhinjo v Celju je podaril g. Ignac Založnik, komisar obrtnega nadzorništva v Celju, namesto venca na krsto vzornemu rodoljubu Arminu Gradišniku 40 K.

Iz pošte: Vsi poštni in brzozavni uradi so dobili nalogo, da ustavijo začasno sprejem 20 dinarskih bankovcev; dokler ne dobijo natančnega popisa falzifikatov. Ko pride popis se bo občinstvo zopet obvestilo.

Sestanek ruskega kružka se vrši v torek 25. tm. v »Narodni kavarni«, zadnja soba ob 8. uri zvečer. Člane kakor tudi prijatelje ruskega jezika se vljudno vabi k sestanku.

Sokolstvo.

Bratje Sokolli! Ravno sedaj je v Beogradu velika borba za temeljne zakone naše države. Marsikdo razmišlja o tem vprašanju ter bi rad prišel na jasno. Da si zbistrimo pojme, naprosili smo gosp. ravnatelja E. Lileka, naj bi nam v teh važnih vprašanjih predaval. Gospod ravnatelj je drage volje sprejel to nalogo ter bo stvar pojasnjeval v sredo, 26. tm. ob 8. uri zvečer v spodnji dvorani »Nar. doma.« — Sokoli, sokolice in sploh vsi slovanski meščani ste najljubneje vabljeni, da se udeležite v mnogobrojnem številu. Kulturno-prosvetni odsek Celjskega Sokola.

»Celjski Sokol« je imel v nedeljo 23. t. m. svoj redni občni zbor, na katerem je bil izvoljen starostom br. Jože Smertnik, podstarostom br. dr. Milko Hrašovec, kot načelnik br. Lojze Jerin. Obisk občnega zbora je bil dober, potek zelo zanimiv, med slučajnostmi imel je župni starosta br. dr. Gvidon Serneč izvanredno učinkovit govor o stališču Sokolstva napram razdirajočim elementom in tujerodnim ter potujčnim sovražnikom našega narodnega jugoslovanskega jedinstva. Ostali odborniki in odbornice so z malimi spremembami ostali prejšnji.

Dopisi.

Dramlje. Naša šola je radi koz zaprta. Ljudstvo se sprašuje, zakaj se ne zapre tudi cerkev, v kateri se najmanj toliko boleznih raznosi kakor v šoli.

Vojnik. V »Slov. Narodu« je nekdo napadel gerenta Kovačiča kot nemškutarja. Poslužil se je pri tem podlega sredstva, da je zavil neko Kovačičevo izjavo, ki se je glasila — ne, kakor piše »Slov. Nar.« — ampak: »kdor misli, da sem nemškutar, naj gre ven!« (namreč iz Kovačičeve gostilne. V Vojniku je skrajni čas, da se od osebnih preprirov preide na toli potrebno pozitivno delo. Najmanj povoda pa imajo blatiti koga ljudje, ki so med vojno Kovačiča avstrijskim oblastim denuncirali kot Sokola, da bi ga, ker je bil oproščen, vendarle porinili med vojake.

Mozirje. Mozirski lovci so končali lovsko sezono 15. t. m. z dobro obiskano sedmino na »Stari pošti« z godbo, plesom in jogerskimi cvirkami. Od vseh malih in velikih »jogrov« se je pobralo po 1 liter vina v gotovini za vsak zgrešen strel, jednako od ribičev za vsak odtrgan trnek. Veseli gostje so priskočili na pomoč, in vrgel je poslednji lov 2200 kron, katere so šaljivi »jogri« poklonili prenovljenju mozirske planinske kočje.

Posnemajte! Iz Rogatca se nam poroča, da se je povodom obiteljskega slavlja krsta »prvega princa« Mirana Piriha nabralo 304 K za sokolski naraščaj v Rogatcu ter znesek izročil tamošnji Čitalnici.

Sv. Marjeta pri Ptuj. Dne 21. tm. obhajali so pri Lovrenku v Tivolcih »kolone«. Navzoči so bili sorodniki, med njimi tudi trgovec Klemenčič iz Mezgovca. Mimo so prišli iz vinogradniške kopi se vračajoči trije fanti, brata Strelec in neki tretji. Ker so bili sorodniki Lovrenka, jih je ta poklical na pojedino. Med isto se je vnel prepir, vsled česar so domačini odstranili imenovane tri fante na zrak. Starejši Strelec je pri tem pozabil palico ter prosil svojega mlajšega brata, naj mu gre k

Lovrenku po njo. Ta je šel in pogledal skozi okno, pri čem so ga Lovrenkovi opazili. Trgovec Klemenčič je stopil z debelo palico v roki pred hišo, mlajši Strelec pa je stopil k plotu, izdrl iz njega kol ter z istim vdaril Klemenčiča tako nesrečno, da je ta na mesu izdihnil. Vračajoč se, je kazal mlajši Strelec svojemu starejšemu bratu krvav rokav, vsled česar ga je ta preiskal; ker pa ni imel rane, je starejši brat sumil, da se je zgodil kak tepež. Mlajšega Strelca so zaprli.

Vitan pri Ormožu. Tu so vlomili Lukman in brata Plohl v neko klet ter odnesli precejšnjo količino žganja in jabolčnika. Uzmoviče zasleduje orožništvo.

Dnevna kronika.

† Luka Svetec. Dne 21. tm. zjutraj je v Litiji legel k večnemu spanju najstarejši slovenski pesnik, pisatelj in politik Luka Svetec, star 94 let, zadnji glasnik one čete, ki je orala ledino še pred letom 1848. Pred Trdino in Levstikom je bil Svetec najboljši slovenski novelist. Pisal je tudi znamenite jezikoslovne razprave in kritike in pravoslovne spise; kot reformator slovenskega pravopisa je pomagal ustvariti enoten slovenski jezik. Kot mnogoletni deželni in državni poslanec pa je vneto branil naše narodne pravice. Rodil se je 8. okt. 1. 1826 v Podgorju pri Kamniku. Po dovršenih pravnih študijah se je najprej podal v državno službo, a je bil kot zaveden Slovenec vedno preganjan. L. 1866 se je podal v službo ljubljanskega magistrata, kjer so ga pa Nemci tudi pognali iz službe. Nato je bil imenovan za notarja v Idrijo, odkoder je bil l. 1872 premeščen v Litijo, kjer je ostal do svoje smrti, torej skoro 50 let. L. 1863 je bil prvič izvoljen v kranjski deželni zbor v kočevsko-ribniškem okraju in pozneje še parkrat. Pozneje je bil izvoljen v kamniškem in brdskem, nato pa v litijskem okraju. L. 1867 je postal državni poslanec. Pobijal je v parlamentu dualizem in se bojeval za zedinjeno Slovenijo. Boril se je za narodno ravnopravnost v šolah in uradih. Bil je predsednik ustanovnega odbora Ciril-Metodove družbe in po ustanovitvi 30 let njen podpredsednik. Mnogo let je bil tudi odbornik »Slov. Matic«. V srcih vseh Slovencev bo ohranjen kremenitemu rodoljubu in značaju časten spomin.

Ljudsko štetje. Popisovanje prebivalstva in živine se prične v vsej državi dne 28. t. m. Vladna odredba vsebuje določbo, da se vsi določeni popisovalci, ki bi se ne odzvali svoji dolžnosti, kaznujejo z globo 300 dinarjev ali do treh mesecev zopora ter da morajo povrniti vse stroške naknadnega popisa.

Kaj bo z občnim zborom Kmetijske družbe? Kakor poroča »Kmetijski list«, bo vlada odredila, da se vrši občni zbor Kmetijske družbe s starimi delegati v šestih tednih. Ako bi do takrat med strankami ne prišlo do sporazuma, bo vlada družbin glavni odbor razpustila in postavila komisarja, ki bo izvedel nemudoma občni zbor s starimi delegati.

Hujškači v Trbovljah že zopet na delu. Ministerijalna komisija, ki ima nalogo urediti vprašanje delavskih plač v Trbovljah in cene preмога, je dne 20. tm. izdelala regulativ za delavske mezde. Za vse kategorije delavcev so določene iste minimalne plače kakor v Velenju, izventega dobi vsak delavec še 27 K doklade na živila. Trboveljska draginjska doklada ostane v dozdajni izmeri. Prejemki za oženjene se velenjskim dokladam odgovarjajoče zvišajo. Dne 21. tm. je šla komisija v Trbovlje, da na licu mesta nadaljuje posle in prične s študijem o poviški cen. Med delavstvom v Trbovljah pa so se že zopet pojavili hujškači, zasledujoči politične cilje, češ da je vlada delavce ogoljufala. V ministerijalno komisijo sta bila pritegnena tudi po en zastopnik zveze indstrijcev in delavcev.

Mejo od Sv. Duha do Mure je določila na podlagi predlogov jugoslov. in avstrijske delegacije razmejitevna komisija sledeče: Od Sv. Duha poteka meja v vzhodni smeri južno od Šmirenbergerjevih ribnikov v dolino Radovičevega potoka, tako da pripade približno pol občine Veliki Boč Jugoslaviji. Od tod se nadaljuje meja zapadno od Jurskega vrha ter sledi Kamrere-

vemu potoku, tako da pripade približno tretjina katastralne občine Pesnica in katastralna občina Vrhovec Avstriji. Nato se nadaljuje meja približno 2 km po sedanji upravni meji med okrajnim glavarstvom Maribor in Lipnica do kote 472 južno od Rač, vsled česar pripadejo severni del občine Špičnik, Slatinski dol in Slatina Avstriji. Od vrha 472 dalje je v splošnem ostala v veljavi prejšnja meja med okrajnim glavarstvom Lipnica in Maribor ter so se izvršile le malenkostne iz gospodarskih ozirov potrebne izpremembe.

Zgodnjo spomlad in vročo poletje ter s tem v zvezi veliko množino kač, nam baje oznanjajo slepiči, ki so jih prijatelji narave že te dni našli solnčiti se na osonjih mestih.

Velika Praga šteje danes 728.321 prebivalcev. Od teh je 12.518 vojaških oseb.

Posedstva nadvojvode Friderika, ki se nahajajo na Češkoslovaškem, je zaplenila češkoslovaška vlada.

Značilno! Narodnosocialna »Jugoslavija« in klerikalni »Novi čas« prinašata proti ljubljanskemu »Jutru« naperjen dopis s popolnoma enakim besedilom, torej iz istega peresa. Beležimo samo kot kronisti!

Na izrednem občnem zboru društva jugoslovanskih novinarjev v Ljubljani se je sklenilo, da se morajo vsi listi strogo izogibati osebnih napadov in žalitev članov uredništev drugih, tudi politično nasprotnih listov. Uredništvo vseh listov imajo praznovati: 1. maj, Vidov dan (28. jun.) in praznik ujedinjenja (1. dec.)

Premogokop v Ključarovcih pri Ormožu je kupil od Lappovih dedičev g. A. Pesek, lastnik »Jugoslavije« v Ljubljani.

Socialna politika.

Novo naredbo pripravlja glasom vesti iz Beograda ministrtvo za socialno politiko. Določala bo, da delodajalci v bodoče ne bodo smeli zmanjševati mezd delavcem v industrijskih, obrtnih, rudarskih, trgovskih in prometnih, in istotako ne v zasebnih, državnih, okrajnih ali občinskih podjetjih. Uradno se bo moral tudi ugotoviti minimum delavskih plač. V to vrhlo se sestavi mešana komisija, v kateri bo sta tudi po dva zastopnika delavcev in delodajalcev.

Narodno gospodarstvo.

Dvodnevni praktični sadjarski tečaj za Žalec in okolico se bo vršil dne 3. in 4. februarja t. l. Zbirališče dne 3. febr. ob 1/2 9. uri dop. pri g. Roblek-u v Žalcu.

Kmetijska podružnica.

Vžigalna vrvice. Urad za pospeševanje obrti ima nekaj vžigalne vrvice v zalogi. Interesenti naj priglasijo svoje potrebsčine najkasneje do 1. februarja pri omenjenem uradu, Dunajka cesta 22.

Prvovrstnega viničarja z najmanj štirimi delovnimi močmi sprejme ravnateljstvo državne vinarske in sadjarske šole v Mariboru za tik Maribora ležeče državno posestvo »Grajski log«, obstoječe iz nekoliko oralov vinograda in matičnjaka, obsežnega sadnosnika s travniki, nekaj njiv, vrta, precej gozda, lepih stanovanjskih in gospodarskih poslopj, skupno okroglo 50 oralov. Pismene ponudbe je pošiljati navedenemu ravnateljstvu do 20. februarja tl.

Zadnja poročila.

Vladni poziv upornikom.

Beograd, 23. jan. Ministrtvo za notranje zadeve je poslalo vsem oblastim poziv, da pozovejo vse upornike tekom enega meseca k predaji, vsled česar se bo z uporniki postopalo najobzirnejše in se jim bodo odpustili vsi prestopki. Če pa bi se uporniki tekom tega časa ne predali, je vlada odločena izvajati v okupacijskem ozemlju najstrožje predpise ter postopati zoper upornike s vsemi dopustnimi sredstvi.

Za rodbini vojvode Mišiča in ministra Stojanoviča.

Beograd, 23. jan. Tekom tega tedna bo vlada odredila vse potrebno za preskrbo obitelji vojvode Mišiča in ministra Stojanoviča.

„SRNA“ ¹⁰⁵ milo naročajte pri I. Ferlež,

Registrov. kreditna in stavbena
zadruga z om. zav.
Prešernova ul. 15

v Celju

„LASTNI DOM“

Rezervni zaklad 80.000 K.

401 156-106

Denarni promet 60.000.000 K.

Sprejema hranilne vloge in jih
obrestuje po
štiri in pol od sto (4 1/2%)

Za okupirane kraje.

Beograd, 23. jan. Ministrstvo za prehrano je določilo znesek 2 milijonov dinarjev za prehrano prebivalstva v okupiranih krajih Dalmacije in Istre.

Premeščanje poštinih uradnikov.

Beograd, 23. jan. Ministrstvo pošte in brzojava je odredilo na podlagi natančnih predpisov izmenjavo oziroma premeščanje uradnikov iz Bosne v Slovenijo. Zamenjava se bo izvršila v Mariboru in Ljubljani.

Seja ustavotvorne skupščine.

Beograd, 23. jan. Ustavotvorna skupščina bo imela jutri sejo, ako bo dotiskano poročilo o spremembah poslovnika.

Komunisti in klerikalci prisežejo?

Leograd 23. jan. V parlamentarnih krogih se vzdržuje naziranje, da bodo komunisti prisegli, kar se sklepa iz razpoloženja, ki je vladalo na zadnjem sestanku. Tudi člani Jugoslovanskega kluba prisežejo. Kakor se doznava iz Jugoslov. kluba, pa še sedaj ni misliti takoj na prisego, ker je večina članov kluba odšla iz Beograda, ne da bi vedela kedaj bodo obravnave v odboru za spremembo poslovnika končane ter da bo treba počakati, dokler se ne vrnejo vsi zopet v Beograd.

Vprašanje finančnega ministrstva.

Beograd 23. jan. Dr. Voja Marinković je izjavil, da ne sprejme poprej portfelja finančnega ministra, dokler se ne reši vprašanje subotičke afeje. Namestnik finančnega ministra pa vstraja pri zahtevi, da se imenuje kakor najhitreje finančnega ministra, ker se posli v tem ministrstvu zelo kopičijo in jih on sam vsled preobremenosti ne more več redno reševati.

Stare znamke še veljajo.

Beograd, 23. jan. Poštno in brzojavno ministrstvo razglašajo, da ostanejo poleg novih znamk še tudi stare za nekaj časa v veljavi.

Puč na Reki.

Berlin, 23. jan. »Deutsche Allg. Zeitung« javlja preko Ljubljane, da je bivši poslanec Zanello s pomočjo nekaterih bivših ardiških častnikov vdrl v Reko ter se hotel polastiti mesta in vlade. Njegovi pristaši so vdrl v vojašnico ter jo zasedli. Prišlo je med njimi in prebivalstvom do hudih spopadov, pri katerih je bilo več oseb ubitih in mnogo ranjenih. Začasna reška vlada je zaprosila generala Ferrarija, da naj pošlje redne italijanske vojake na pomoč proti Zanello, vsled česar je dospelo včeraj 750 karabinerjev in 150 infanteristov italijanske posadke na Reko, da vzdržijo red in mir.

Lastnica in izdajateljica:

Zvezna tiskarna v Celju.

Urednik: Vekoslav Spindler.

Tiska: Zvezna tiskarna v Celju.

Poslano*)

K članku v »Slov. Narodu« z dne 16. januarja 1921 moramo konstatirati resnici na ljubo, da o izključitvi brata Julko Kovačiča z vojniškega Sokola niti govora kakor tudi vzroka za to ni bilo, moramo pa priznati, da društvo Sokol v Vojniku ni več isto, ampak društvo posameznikov, kateri izrabljajo isto v osebna ter konkurenčna maščevanja.

Špes Viktor, tajnik. Kovačič Ivan, blagajnik. Skoflek Viktor, Skoflek Franc, Krajnc Ludvik, Stropnik Jožef, člani odbora do obč. zbora 8. jan. 1921

*) Za vsebino ne prevzame uredništvo odgovornosti.

1921

Srb, Hrvat, Slovenec!

Javljamo Vam, da izide pričetkom 1921 almanah „Kraljevina SHS 1921“, ki bo kot kažipot izdelan na znanstveni podlagi in v duhu slovanske narodne ideje ter bo marsikomu pripomogel do pravičnega spoznavanja naše kraljevine. Program almanaha je odobren od predsednika min. sveta.

V almanahu bo cela slika kraljevine: kratka zgodovina, zemljepis, ureditev, kultura, finance, trgovina in industrija iz peres naših priznanih strokovnjakov in po uradnih podatkih vseh ministrstev in tudi popis vseh društev, listov, odvetnikov, inženirjev, zdravnikov in novi opis vseh velikih finančnih, industrijskih in trgovskih podjetij.

Naslovi in pregledi bodo tiskani v 4 jezikih, da upoznamo inozemstvo z življenjem naše kraljevine.

Og. velike trgovce, industrijalce, društva in druga podjetja pozivamo, da tiskajo svoj oglas v almanahu tudi v 2 do 3 jezikih.

S spoštovanjem
Glavno uredništvo

„Almanah Kraljevine SHS“

Naslov: Novi Sad, Trg. obrtna komora.

1921

Krava

na novi doji z lepim junčkom se prodaja. — Kje, pove upravništvo.

Št. 300/21.

Razglas.

Javno obvezno cepljenje koz za mesto Celje se vrši za moške v sredo, dne 26. tm., za ženske in otroke v četrtek, dne 27. tm. Vsakokrat v magistratni dvorani.

Z ozirom na pretečo nevarnost razpašenja koz pozivlja se vsak, ki v zadnjih petih letih ni bil z uspehom cepljen, da se tega cepljenja udeleži.

Mestni magistrat celjski, 22. I. 1921.
Vladni komisar: dr. Žužek I. r.

Rud. Zontič

Celje, Kocenova ul. 2

(v bližini kolodvora).
Izdelovanje vseh vrst čevljev, od priprostitih do najfinjših po dnevnih cenah. 3

CENE ZMERNE!

Manufakturna in modna
TRGOVINA
KAROL PAJK

Celje, Kralja Petra c.

: se priporoča za :
mnogobrojen obisk.

!POSTREŽBA TOČNA!

Nervozni, oslabei,

slabokrvni odrašeni in otroci dosežejo vedno krepčilo z uporabo železnatega vina lekarnarja pri „Angelju“ Piccoli-ja v Ljubljani.

Ivan Strelec

tapetnik v Celju, Samostanska ul. 2.

Prevzame vsa tapetarska dela, kakor napravo žimnic, tapetniških mobilij itd. Popravila izvršuje točno in ceno. Točas v zalogi morska 205 trava, afrik in žima za modroce. 50-39

Stavbeno in galanterijsko kleparsvo
Ant. Joša nasl.

Franjo Dolžan

Celje, Kralja Petra cesta 8

se priporoča za izdelavo vsakovrstnih stavbenih in galanterijskih del. Krita streh, zvonikov, popravila istih, naprava strelovodov itd. Izvršitev točna. Cene zmerno. Za izvršena dela se jamči.

SALAME

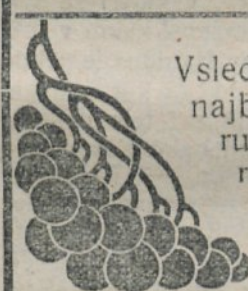
prve vrste
sveže blago
in jako okusne.

dobiva se povsod

Prva hrvatska tvornica salam, suhega mesa in masti

M. Gavrilović sinovi
d. d. Petrinja.

Gostilničarji pozor!

Vsled pravočasnega nakupa ponudimo najboljša bizeljska, pišečka, sromeljska rudeča in bela vina letnika 1920 in sicer rudeča po 14-16 K in bela po 16-18 K iz kleti v Brežicah.

„Globus“ trg. dr. z o. z.
Brežice.

Na debelo.

CENIK

Na drobno.

prvovrstnega sočivnega, cvetličnega in gospodarskega semena kakor tudi semena sadnih in grmatih drevesc

najboljše kvalitete in čiste vrste, je gotov. 846-2

Cenj. občinstvo prosimo, da se v slučaju potrebe s polnim zupanjem obrne na nas.

ZADRUGA ZA PROIZVODNJO SEMENJA,
ZAGREB, Preradovičeva ul. 20. Telefon 17-74.

Priporoča se modna in manufakturna trgovina

DRAGOTIN SIREC, Celje,

41 Cankarjeva ulica št. 4 zraven davkarije. 50-2

Delniška pivovarna Laško razpisuje
mesto uradnika in mesto potnika.

Prednost imajo kompetenti s pivovarniško in trgovsko prasko.

GREMIJ TRGOVCEV CELJE

Vabilo k rednemu letnemu občnemu zboru

GREMIJA TRGOVCEV CELJE, ki se vrši v četrtek, dne 27. tm. ob 6 1/2 uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma v Celju s sledečim sporedom:

1. Otvoritev občnega zbora.
2. Citanje zapisnika o rednem letnem občnem zboru dne 29. feb. 1920.
3. Poročilo načelstva.
4. Letni račun pro 1920 in poročilo računskih pregledovalcev.
5. Proračun pro 1921 in določitev doklad.
6. Odkupnina pro 1921.
7. Kolektivna pogodba s pomočniškim zborom.
8. Slučajnosti.

K polnoštevilni udeležbi vabi vse gg. člane Načelstvo Gremija trgovcev, Celje.

RAFKO SALMIČ

Celje, Nar. dom.

Ženini in neveste!

Priporočam Vam najcenejše in najlepše

poročne prstane.

Velika zaloga ur, zlatnine srebrnine, očal i. t. d. Popravila točna, zanesljiva in po nizkih cenah.